

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Sebastiani Henrici Penzingeri, Consistorialis
Passaviensis, Decani, & Parochi in Trauttmanstorff ad
Laitam Bonus Ordo Triplicis Formatae Concionis Moralis In
Omnia Festa Sanctorum In Amplissima ...**

Penzinger, Sebastian Heinrich

Solisbaci, 1698

Concio Tertia. Textus: Venite post me. Thema: Crux, & tribulatio, est
Christianus fructuosissima.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51763](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51763)

IN FESTO SANCTI ANDREÆ.

CONCIO TERTIA.

Textus. Venite post me. Marci cap. 4.

Thema. Fructuosissima est crux, ac tribulatio.

Exordium.

Mota Christi vita, mera fuit crux, & tribulatio: Crux & tribulatio est paupertas, hanc amplectatur Christus, nascitur pauper in stabulo: *quia non erat ei locus in diversorio.* Lucæ cap. 2. Crux & tribulatio est persecutio, & hanc patitur Christus ab infantia usque ad ultimum mortis suæ momentum, adhuc infans dum vagit, *quirit Herodes occidere puerum.* Matth. 2. Siæ intermissione Judæi Christo insidias struunt, donec infami ligno affixum, crudelissimè occiderint, Vocando ergo Apostolos, Petrum & Andream, ac Joannem, *venite post me*, ad cruces & tribulationes vocat, sicquè viam monstrat ad cœli gaudia securissimè deducentem, artem docet lucrandi, ac merendi quæstuosissimam: pulchro emblemate tribulationum, ac crucum quæstum depinxit Academicus; nempe cœlum tonans, fulgurans, ac copioso imbre turbidum, cum lemmate: *sic gignit gemmas.* docet enim Aloysius Novarinus tomo. 2. Adagi: Num. 567. *Cum sæpè tonat, & imber largior funditur, magis pinnas concipere, unionesque plurimos generari, & insignis magnitudinis.* Infert nunc elegantissimè Athenæus lib. 3. *Utilis, secundus tribulationum est imber, quò copiosior decedit, eò pretiosiores virtutum generantur uniones.* placet Scripturæ veritas: *In paucis vexati, in multis benè disponentur, quoniam Deus tentavit eos, & invenit*

*Textus Sacra
Scriptura.*

DEPR. 111

2 (117)

venit

venit eos dignos se. Tanquam aurum in fornace probavit illos, & quasi holocausti hostiam accepit illos, & in tempore erit respectus eorum. Sap. cap. 2. Omnes, qui placuerunt Deo, per multas tribulationes transferunt fideles; inquit Judith. cap. 8. Hoc habet pro certo omnis, qui te colit, quod vita ejus, si in probatione fuerit, coronabitur. Tobia: cap. 3. Id quod in presenti est momentaneum, & leve tribulationis nostra, supra modum in sublimitate, aeternum gloria pondus operatur in nobis. predicat S. Paulus 2. ad Corinth. cap. 4. & ad Rom. cap. 8. Existimo quod non sint condigne passiones hujus temporis, ad futuram gloriam, qua revelatur in nobis. Audiamus S. Patres: ^{Patres.} ^{S. Augustin.} *Dua sunt hominis natiuitates, nasci, & renasci, nascimur ad laborem, renascimur ad quietem, nascimur ad miserias, renascimur ad aeternam felicitatem.* scribit S. Augustinus Serm. 100. de temp. cap. 2. & lib. soliloq. cap. 21. *Qui hic cruciantur, a te consolantur, Et in Psalm. 52. Ille in terra gemitat conuitia, tu in caelo lucra.* Perpulchrè perorat S. Ambrosius: ^{S. Ambrosius.} lib. 3. Hexam. cap. 12. *Quemadmodum vitis circumfoditur, inde reciditur, ac religatur, ut erigatur, pullulet, propagetur, florescat, emittat germina, utraque maturescant, & vinum suave reddat; ita anima à Deo foditur contritione, reciditur tribulatione, religatur Charitate, erigitur spe, ut pullulet sancti desiderii, propagetur eorum studio, florescat gratia, emittat opera sancta, maturescat perseverantia, & reddat fructus vitæ aeternæ dignos.* Consolatè scribit S. Bernardus ^{S. Bernardus} Serm. 17. in Psalm. *Prælibemus primitias gloria, gloriemur in spe gloria magni Dei, non solum autem, sed ut dicam expressim, gloriemur in tribulatione, in ea siquidem spes est gloria.* Egregriè S. Petrus Chrysologus Serm. 15. ^{S. Chrysolog.} *Servi tui, etsi patiuntur mala, non patiuntur ad pœnam, sed subeunt ad coronam, aduersa illis non sunt necessitatum cause, sed sunt causa victoria.* Et iterum in Epist. *Trituratur granum, ut reponatur*

(Fff) 3

natur

natur in horreo, quadratur lapis, ut sine sonitu mallei in edificio templi collocetur; movetur turbo, ut Elias rapiatur in celum. Maximum est remedium interioris hominis, si in hac aru mundi variis passionum flagellis trituretur exterior. Quam op-

S. Gregorius. timè S. Gregorius. Tanto spes in Deo solidior surgit, quanto pro illo quisquè graviora pertulerit; quia nequaquam retributionis gaudium de aternitate colligitur, quod non hic prius per tribulatione seminatur. Unde lib. 6. Moral. cap. 12. inquit: Persecutores aurifabri sunt, qui nobis presentis, & aterni regni coronam fabricant. & alibi habet: Mala, quæ nos premunt, ad Deum ire compellunt. Adversis irruentibus, separator

S. Anselmus. terra fidelis anima, & cælo sit proxima. ait S. Anselmus, & *Rupertus* Rupertus Abbas in cap. 21. Genes. Adversa mundi plurimquè dilectam animam iurant, ut anhelantius tendat ad Deum. similitudine exprimit Climacus gradu 26. Quædam

Climacus. modum cœercitæ aqua in altum assurgunt, ita sanè anima periculis circumvallata, ad Deum per penitentiam exsurgit. De

S. Petrus Apostolis Petro & Paulo scribit Petrus Damianus Serm. 1. *Damianus.* Crux, qua eos morientes huic vitæ subtraxit, cælesti Jerusalem renascentes, cum triumphali gloria novos civis invenit. Et iterum lib. 8. ep. 6. Laudanda divina est dispensatio, quæ ad hoc suos temporaliter verberat, ut perpetuis eos flagellis abscondat, ad hoc premit, ut elevet, ad hoc secat, ut sanet, ad hoc dejicit, ut exaltet. Imploratâ S. Spiritus gratiâ, desuper Conceptus audiamus.

CONCEPTUS I.

Confirmatio. In Evangelio genealogiæ Christi JESU Matth. cap. 1. Duo observo, primum est, Davidem Abrahamæ præponi, *liber generationis JESU Christi, filii David, filii Abraham.* Prius, & ante David fuit Abraham, & prius ac ante David de Christo Abraham facta est compromissio, quid ergo subest mysteriû, quod Evangelista,

gelista, in genealogia, Davidem, qui longis annis post Abraham
 tuit, Abraham anteponat, prius David, deinde primò Abraham
 consignet? *liber generationis JESU Christi filii David, filii*
Abraham. Secundum est, quod observo; In Evangelio Genealo-
 gia Christi, multi recensentur Reges, ut Salomon, Roboam, Assa,
 Ezechias. &c. Sed simpliciter, & semel tantum dicuntur Reges,
 solus David, bis Rex nominatur: *Jesse autem genuit David Regem,*
David autem Rex genuit Salomonem. Cur David junior præfer-
 tur seniori Abraham, cur David non semel, sed bis, rex à Sacra
 Scriptura deprædicatur? Ad utramque questionem respondeo:
 Docet Scriptura Davidem variis tribulationibus in vita sua
 afflictum vixisse; tribulatio magna est, vivere persecutus:
 persecuciones longo tempore patitur David; à Rege Saul,
 canis instar, persequitur: patet ex lib. Regum. 1. cap. 21. & 22.
 23, 24. cap. Magna tribulatio injuriis affici, ab amicis & eis, qui-
 bus benefeceris, offendi, & affligi; & injurias patitur David ab
 uterino filio Absolon, ex aula propulsatur, 2. Regum. 15. à Semei
 convitiatur. 2. Regum. 16. Magna est tribulatio, fames & pau-
 pertas, & hæc premitur David, profugus à facie Absolon, panem,
 & comæatum à Berzellai erogare coactus est: 2. Regum 17. Magna
 Tribulatio est Pestilentia, & hanc luit David, ubi per tres dies
 70. millia extinctorum deplorat. 2. Reg. 24. Magna tribulatio,
 mors immatura filiorum, & hanc indoluit David, dum innocen-
 tum ex Bersabea natum, in flore mortuum amarè luget. 2.
 Regum 12. Magna tribulatio parentibus filii immorigeri, & hos
 lamentatus est David, Ammonem incestuosum, 2. Regum 13.
 Absolonem fratricidam & rebellem, cap. 15. David ergo in omni
 sorte & genere tribulatus est. Tribulatio, non immeritò viva
 crux dicitur, e contra Abraham, Requies, & refrigerium intitulari
 valet, sic Dives Epulo Lazarum in sinu Abraham, in requie, in
 refrigerio conspexit. Præponitur ergo in Christi genealogia, David
 tribulatus, & omni genere afflictus, Abraham, qui requiem,
 refrigerium, præmium significat, ad mysterium indicandum;
 requiem, refrigerium, præmium, indubiè sequi tribulationem,
 tribulationem qui patienter sustinent; requiem ac refrigerium,
 præmium ac mercedem percepturos fore. Est hic Conceptus
 Pauli de palatio in cap. 1. Matth. *quia Sacra Scriptura docet*
similia

simum Abrahæ esse locum refrigerii & quietis, cum igitur Abraham designet quietem, inruit Dominus, ut filius sit Abrahæ, & quietus prius fuisse filius David, angustiis, & laboribus pressi. Et hæc etiam de causa David bis Rex intitatur à S. Matthæo, ut intelligeremus: si illi, qui proximum diligunt, si illi, qui in egenis misericordes sunt, si illi, qui castè vivunt, si illi, qui humiliter degunt, si illi, qui sedulo orationi insistant, præmium certum à DEO consequentur, ac fructum laborum suorum percipient, tribulationes, adversitates qui patienter tolerant, non simpliciter, sed in duplo, præmium, mercedem, ac fructum remunerationis colligent: Ita concludit doctissimus Nissenus Sabbatho post cineres §. 5. Ideo S. Matthæus Davidi bis Rex dixit, ut intelligeremus, quantum antecellat is, qui pro Deo patitur, illes, qui in domo Dei sine tolerantia calamitatum versantur, ob id, quod sint servi, tum illi bis Reges sint, qui servitutem patienter cumulant, & adornant.

CONCEPTUS II.

David Psalm. 17. Christum Salvatorem nostrum *Altissimum* intitulat: *Altissimus dedit vocem suam*: Item sedem Christi in dextra Dei Patris, David nominat: *Tabernaculum: Quis habitabit in Tabernaculo tuo?* Pl. 14. sedem & mansionem filii DEI in cœlesti gloria non Thronum, non Palatium, sed Tabernaculum vocat; cur quæso David Christum, non potius unigenitum Dei filium, aut Hæredem universorum, ac Regem Regum, Dominum Dominantium, sed *Altissimum* intitulat? Et cur sedem ejus potius Tabernaculum, quam Thronum vocat? S. Ambrosius lib. 3. de fide: cap. 2. advertit: David tunc Christum titulo *Altissimi* honorasse, dum mare tribulationum circumdatus in durissimam crucem affixus, mortem crudelissimam sustineret. *Dubitari non potest, quod Altissimus Christus sit, cum David dixerit de mysterio sua passionis, Altissimus dedit vocem suam.* Verba sunt S. Ambrosii: quo titulo David indicat: tribulationibus pressos, non ut unum, non ut duo, neque ut tria, vel quatuor, sed ut octo, summè nempe, à DEO remunerari, præmi-

præmiari, exaltari. Tabernaculum vocat Christi sedem; *Tabernaculum*, inquit Hugo Cardinalis in cap. 1. Exodi, *tam dicitur tentorium militum, quàm tugurium, sive casa pauperum*, ut hac ratione significet; qui cum Christo tribulati, angustiati, afflicti vixerint, ac devicerint in hoc mundo; tentorium miseriarum patienter inhabitaverint in hac via, ibi in requie ad Christi sedem proximi, propinqui constituti, præmium tabernaculi, triumphum, ac gloriæ specialis præmium æternum consecuturi sunt. Patet hoc ex cap. 24. S. Matthæi.

CONCEPTUS III.

S. Matthæus narrat citato capite: In universali Judicio crucem, tanquam arborem vitæ, conspicuam fore: *Tunc parebit signum filii hominis*. Cur tunc rectè crux apparebit? explico me moralitate: à magno Principe instituitur concertatio quedam, hic ad metam currentium, ibi ad scopum jaculantium; interrogas, quis optimum reportabit? summum præmium lucrabitur? utique ille, qui metam præfixam attigerit, qui scopum seu metam signatam tetigerit: nunc ad propositum; signum crucis, miseriæ, ac tribulationis ab æterno Patre meta præfixa fuit Christo, & à Christo Domino destinata est omni Christiano; tribulatio, ac adversitas, centrum ac signum est à Deo præfixum, quod qui attigerit, præmium regni cælorum reportabit. Dies judicii universalis, dies erit remunerationis ac præmii, signum ergo crucis ponitur in cælo, ex hoc signo prænoscant, & sciant omnes tribulati, se optimum in die illo lucraturos fore, se summum præmium recepturos, uti ex arbore fructus, ita ex cruce, & tribulatione patienter perpessa, certa spes præmii, & gaudii æterni desumatur. Est hic Conceptus Pauli à Palat. cap. 24. Matth. *Crux apparebit in cælo, ut notetur, cælum deberi cruci.*

CONCEPTUS IV.

David canit Psalm 67. *Penna columba deargentata & posteriora dorsi ejus, in pallore auri.* Aurum pretiosius est quam
 Pars II. (Ggg) argen-

argentum, & qui regia magnificentia condignè donantur, auro præ argento ditantur; cum ergo aurum pretiosius sit, majoris pretii, ac valoris, mirum quod columba Davidica, auro exornetur in dorso, in parte posteriori, argento verò, quod minoris pretii, ac valoris est, à parte anteriori? modo anteriora, à oculis patentia, inaurantur, retrò, & à tergo quæ sunt, obviè rudi colore pinguntur, quid ergo mysterii latet, quod David columbæ suæ dorsum, partem posteriorem, præ parte anteriori, collo, aut capite, auro veliat, & exornet? *penna columbæ deargentata, & posteriora dorsi ejus in pallore auri.* Columba, quæ pro cantu gemit, tribulatum, angustiatum, afflictum hominem figurat, dorsum, & pars posterior corporis, maximis etiam oneribus deportandis, designatur: columbæ ergo David dorsum inaurat, indicans; ut aurum majoris valoris est, præ argento, ita auro, majori præmio, in cœlesti gloria distabuntur tribulationum & angustiarum onera patienter deportantes, ac sustinentes; est hæc suavis cogitatio Hugonis à S. Victore: lib. 1. de bestiis: cap. 3. *In dorso solent onera portari, & per hæc eadem possunt operum labores designari. Per posteriora verò dorsi designatur expectatio præmii, post tolerantiam scilicet presentium laborum, in futuro subsequi credimus justis meritorum præmia, & hoc in pallore auri esse credimus.*

CONCEPTUS V.

Supplicat mansuetissimus Moyses omnipotenti Deo; *inveni gratiam in conspectu tuo, ostende mihi faciem tuam.* Exodi 33. Respondet ter optimus DEUS: *Ostendam tibi cuncta bonum:* Omne bonum; Ergo expectat Moyses, & non aliter concludit, quàm quia cœlum aperietur, & majestas illius ineffabilis gloriæ sibi apparebit; at dum fixius inspicit, & visionem beatificam intueri expectat, vocem inaudit: *Posteriora mea videbis.*

videbis. Quid mirum? Deus Moyfi omne bonum promittit; *Ostendam tibi omne bonum*: & dorsum ei monstrat: *Posteriora mea videbis*: an in dorso DEI omne bonum? spes summa pœmii, ac remunerationis? Ita est, Auditores! Quid nunc videre est in dorso Dei filii hominis JESU Christi? nisi flagra, & verbera, nisi ponderosa crux, & sanguinem manantia vulnera; omne bonum ergo promittens Deus Moyfi, dorsum monstrat inspiciendum, quasi instruat; omne bonum videtur, summo pœmio in æterna visione perfrueris, ô Moyfes; ac Christiane! si, exemplo Christi, cruces temporalium tribulationum, adversitatum, & miseriarum patienter pertuleris. Ita glossatur in citatum textum Exodi S. Anselmus: *O bone JESU! quid est in posterioribus tuis, in quibus faciem tuam videbimus? nihil aliud certè, quam quinque millia flagellorum, ossa nuda, plagequè crudelissima: quasi dicat: nulla atia brevior, ac rector via, ad faciem meam videndam, quàm oculos in posteriora mea configere, per tot passiones ego veni ad gloriam, & per eas pervenire debet, quisquis illam mecum obtinere desiderat.* Christianus ergo tribulationes & miseras hujus mundi patienter tolerando, crucem adversitatum portando, non bonum simpliciter, sed omne bonum, summum pœcium, summam remunerationem temporalis consolationis, & æterni gaudii obtinebit.

Cum S. Andrea ergo zelantes amplexemur Crucem, *salve* Epilogus,
o bona crux. Hortor cum S. Gregorio hom. 36. in Evangelia:
Ad magna pœmia perveniri non potest, nisi per magnos labores, unde
& Paulus egregius Prædicator dicit: non conorabitur, nisi qui
legitimè certaverit. Delectat igitur mentem magnitudo pœmio-

(Ggg) 2 rum,

*rum, sed non deterreat certamen laborum. Finem imperio
operi verbis Ruperti Abbatis in cap. 2. Apocalypf. Hic in
legale est apud cælestem regem, ut sicut ipsi Pater, ita ipse disponat
in regno præmium permanentibus cum illo in tentationibus ejus
ut si sustineamus, conregnemus, si compatiamur, conglorificemur
si amarum calicem bibamus, consideamus in regno, si
configamur cum Christo cruci, farum
mellis degustemus.*

Amen.

F I N I S.

INDEX